

Eradikace poliomyelitis

Polio eradication

Petra Rainetová

Souhrn

V září roku 2015 Světová komise pro eradikaci poliomyelitis vyhlásila eradikaci divokého polioviru typu 2. Pokud se do roku 2017 nevyskytne žádný případ divokého polioviru typu 3, bude i tento vyhlášen eradikovaným. Posledním krokem k vyhlášení eradikace všech 3 typů polioviru bude přerušení přenosu polioviru typu 1, který stále ještě cirkuluje v Afghánistánu a Pákistánu.

In September 2015, the Global Polio Eradication Initiative declared wild poliovirus (WPV) type 2 as eradicated. If no case of polio caused by WPV type 3 is reported by the end of 2017, WPV type 3 will also be declared as eradicated. The last step towards achieving a polio-free world will be to stop WPV type 1 from circulating in Afghanistan and Pakistan.

Zprávy CEM (SZÚ, Praha) 2015; 24(11-12): 380.

Klíčová slova: divoký poliovirus, eradikace, vakcinace
Keywords: wild poliovirus, eradication, immunisation

Dne 20. 9. 2015 Světová komise pro certifikaci eradikace poliomyelitis (GCC) prohlásila, že divoký poliovirus typu 2 byl eradikován. GCC zkoumala hlášení 189 ze 195 zemí světa a studovala údaje Světové zdravotnické organizace (WHO) ze zbývajících zemí. Podle WHO byly testovány přibližně 2 milióny vhodných klinických vzorků. V žádném ze vzorků divoký poliovirus typu 2 (WPV 2) nebyl nalezen. Prohlášení GCC o eradikaci WPV 2 je prvním krokem směrem k vymýcení všech 3 typů (1,2,3) divokých poliovirů (WPV). GCC může vyhlásit absolutní eradikaci WPV všech typů, jestliže 3 roky nebude žádný případ divokého polioviru.

Poslední případy divokého polioviru typu 3 (WPV 3) se objevily před 3 lety v severní Nigérii (10. 11. 2012) a v Pákistánu (18. 4. 2012). Prohlášení o eradikaci WPV 3 by teoreticky mohlo nastat již nyní. Africká regionální certifikační komise ale zatím neprozkoumala polio programy 18 afrických zemí, což je nutné k potvrzení, že nebyl opominut žádný případ. Toto hodnocení probíhá vždy 3 roky po posledním případě divokého polioviru daného typu. Do konce roku 2017 musí všechny africké země projít podrobným zkoumáním svých regionálních komisí zda, od roku 2012 nedošlo k žádnému případu WPV 3. GCC za těchto okolností prohlásí eradikovaným i divoký poliovirus typu 3. Pak bude zbývat jen divoký poliovirus typu 1 (WPV 1), který v roce 2015 cirkuloval již jen ve 2 endemických zemích – Pákistánu a Afghánistánu. Ale i v těchto zemích se počet případů snížil. V roce 2014 bylo hlášeno 334 případů, za rok 2015 již jen 99.

V roce 2014 se WPV 1 vyskytoval ještě v Somálsku, Nigérii, Kamerunu, Rovnickové Guinei, Iráku, Etiopii a v Sýrii. Příčinou snížení případů je nejen vakcinační kampaň v klíčových regionech, ale i fakt, že přirozená infekce snižuje počet k polioviru vnímavých dětí v následujícím roce. Obě endemické země musí se zvýšeným nasazením pokračovat ve svých polio programech. Pokud bude přenos WPV1 na konci roku 2016 přerušen, GCC může v roce 2019 vyhlásit celý svět polio-free.

V říjnu 2015 Strategická poradní skupina odborníků WHO na imunizaci potvrdila duben 2016 jako datum odstranění polioviru typu 2 z orální poliovakcíny (OPV). Do té doby musí všechny laboratoře divoké polioviry typu 2 (WPV 2) a materiály, které by je mohly obsahovat, zničit. WPV 2, které nebudou zničeny, musí být bezpečně uchovány ve speciálních zařízeních. Tato zařízení budou muset splňovat přísné podmínky požadované GCC a bude jich omezený počet. Důvodem je snížení rizika znovuzavlečení polioviru do populace. V České republice takové zařízení není plánováno.

Zatím čekáme na přerušení přenosu divokého polioviru typu 1 v Afghánistánu a Pákistánu a pak již druhý virus bude minulostí. Virus neštovic byl vyhlášen eradikovaným v roce 1980. Poslední případ onemocnění byl v roce 1977 v Somálsku.

LITERATURA

Adams A, Salisbury DM. Eradicating polio. *Science* 2015; 350: 609

MUDr. Petra Rainetová
SZÚ – CEM, NRL pro polioviry